

PROBLEMATIKA VULKANOGENNÍCH EDAPHOIDŮ V NIKARAGUI

Problematics of volcanogenic edaphoids in Nicaragua

PAVEL HAVLÍČEK¹ - LIBUŠE SMOLÍKOVÁ²

¹Český geologický ústav, Klárov 3/131, 118 21 Praha 1

²Ústav geologie a paleontologie, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Albertov 6, 128 43 Praha 2

Key words: Quaternary sediments, Palaeopedology, volcanogenic edaphoids

Při kvartérním geologickém a zejména podrobném paleopedologickém výzkumu v oblasti Managua-Granada jsme zjistili dosud ve střední Americe nepopsaný důležitý fenomén, a to vulkanogenní edaphoidy.

Tyto přírodní útvary vyvinuté z jemného vulkanického skla (pemzy) se makroskopicky velmi podobají půdám. V minulosti byly pro své jasné červenohnědé zbarvení zaměňovány s fosilními půdami. Na rozdíl od nich však není jejich geneze predisponována pedogenetickými faktory, nýbrž vulkanotermickými. Edafoidy mají některé podobné vlastnosti jako půdy vlhkých a střídavě vlhkých tropů (braunlehmy, tropické pseudogleje, laterity aj.), jsou často přemístěny a tvoří močné sedimenty; jsou hojně ve vulkanických oblastech a byly často řazeny k paleopůdám (např. „tercierní rotlehmy“, srov. M. KRESS-VOLTZ 1964). Od půd je lze rozlišit pouze mikromorfologicky. Braunlehmové stavební plazma je totiž u edaphoidů opticky izotropní, v amorfní základní hmotě se běžně vyskytují minerály (plagioklas, augity atd.), které jsou např. v braunlehmech plně rozloženy. Veškeré volné prostory jsou představovány výhradně bublinami, ostatní pory zcela chybí. Pomocí půdní mikromorfologie byl materiál vulkanogenních edaphoidů zjištěn v celé řadě zkoumaných lokalit. Jde o profily u Masayi, Nandaime a u Las Maderas. Jsou dochovány většinou v různém stupni zaoblených úlomků, řidčeji v hrud-

kách. S výjimkou lokality Las Maderas, kde jsou dochovány relikty lateritického edaphoidu a Masaya (d.b. MS-218), kde se vyskytuje materiál rotlehmových edaphoidů (srov. W. L. KUBIENA, 1970), odpovídají všechny ostatní formy braunlehmovým edaphoidům. Vůbec nejvyšší podíl vulkanogenních edaphoidů ze všech studovaných profilů obsahuje výše uvedená poloha u Masayi (MS-218).

I když jde ve všech uvedených případech pouze o jejich redeponované a do půd zahrněté relikty, jsou tato zjištění dokladem toho, že jsou ve zkoumaném území vulkanogenní edaphoidy stejně jako v jiných neovulkanických oblastech (sub)tropů, bohatě zastoupeny. Proto je třeba se této problematice věnovat i nadále.

Literatura

- HRADECKÝ, P. - HAVLÍČEK, P. - MŁCZUCH, B. - NAVARRO, M. - NOVÁK, Z. - STANÍK, E. - ŠEBESTA, J. (1998): Geologická studie: výzkum přírodních rizik a zranitelnosti horninového prostředí v oblasti Masaya a Granada. – MS, Čes. geol. úst., Praha ve spolupráci s Nicaragujským institutem teritoriálních studií, Praha, Managua.
- KRESS-VOLTZ, M. (1964): Gefüge – und Strukturuntersuchungen aus vulkanogenen Edaphoiden. – In: Jangerius, A. (ed.): Soil micromorphology. – Elsevier, p. 139–150. Amsterdam, London, New York.
- KUBIENA, W. L. (1970): Micromorphological Features of Soil Geography. – Rutgers University Press, pp. 254. New Brunswick, New Jersey.